

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

35. Ecclesiæ exemptæ, an gaudeant centenaria præscriptione Rom.
Ecclsiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

quàm accessorium transferri seu cedi non potest, nisi uno cum suo principali. arg. l. ult. ubi glo. verb. pateat C. de hered. vel act. vendita Tirag. d. glo. 1. n. 71. Et 88.

Q U Æ S T I O XXXV.

Ecclesiæ exemptæ an gaudeant centenaria præscriptione Romanæ Ecclesiæ?

S U M M A R I U M.

1. Archid. putavit gaudere.	suetudinem.
2. Contraria opinio prævaluit.	8. In causa exemptionis superior debet intervenire.
3. Exempti tamen præsumunt se tueri ex capite Papæ.	9. Prælati præjudicare non possunt Ecclesiæ in quæstis.
4. Exempti præjudicare non possunt exemptioni.	10. Quid si concessum sit Ecclesiæ plena Ecclesiæ Romana gaudeat libertate.
5. Alienationis verbo comprehenditur præscriptio.	11. Quid si Ecclesiæ subjecta ordinario habeat jus commune cum Ecclesiæ Romana.
6. Ecclesiæ exemptæ indirecte gaudent præscriptione centenaria.	
7. Fallit, si præscriptio annexam haberet con-	

Licet Archidiaconus censuerit Ecclesias exemptas immediate sanctæ sedi subjectas gaudere præscriptione centum annorum ad instar Ecclesiæ Romanæ. Archidiacon. c. fin. de præscript. in 6. tamen opinio sententium quod Ecclesiæ exemptæ immediate subjectæ Romano Pontifici non gaudeant præscriptione centum annorum sicut Ecclesiæ Romana prævaluit. Guido decis. 36. Archid. c. fin. de præscript. in 6. Bald. Auth. quas actiones C. de sacros. Ecclesiis.

Porro, licet proprio capite iuvare se nequeant præscriptione centenaria, tamen possunt se tueri ex non completa præscriptione respectu Papæ, etiam si quoad ipsas Ecclesias præscriptio completa foret. Abbas cap. ad audientiam col. 3. n. 11. Et seq. vers. Quæro quare de præscript. c. cum venissent col. 1. de iudicis Felin. in d. cap. ad audientiam vers. in quantum Abbas post alios n. 17. vide infra parte 3. quæst. 12.

Nam exempti non possunt pro suo arbitrio disponere de exemptione eis concessa, idque propter jus quod Papa in eos habet. Abbas cap. cum olim col. 3. vers. sed contra de præscript. ubi Felin. lo. Andr. c. scienti de Reg. jur. in 6. Abb. c. cum dilectus de Religios. domib. ubi dicit quod si exemptus præstat obedientiam cum toto conventu, tamen non præjudicat Papæ. Fel. d. c. cum olim n. 3. vers. cum Abbas post glo. quem vide quod facere posse viderentur si communibus præscriptionum regulis inclusi essent. Nam alienationis verbum etiam usucapionem continet; vix est enim ut non videat

- videatur alienare, qui patitur usucapi inquit Paulus, *l. alienationis verbum ff. de verb. signif.* Perinde enim est siue expresse quis alienet, siue tacite per lapsum temporis. *Alciat d. l. alienationis in ver. non utendo.* Nam à quo remouetur alienatio, remouetur etiam præscriptio, *l. cum sponsus §. sed si talis ff. de public. Unde res dotales Ecclesiasticæ, minorum & templorum quæ prohibentur alienari, prohibentur etiam præscribi,*
- 6 quia præscriptio est species alienationis, *l. 1. §. cum lex. C. de re uxor act. l. 1. ff. de fund. dotali. l. 1. C. ne rei dom. vel templo. Fabian. de Monte tract. de Empt. & vendit. qu. 22. n. 13 vers. circa octauum.* Itaque Ecclesiæ exemptæ licet directè non gaudeant præscriptione centenaria, indirectè tamen gaudent, quandoquidem ea ex persona Papæ niti & sefe tueri possunt.
- 7 Quod tamen restringendum videtur, nisi præscriptio habeat annexam consuetudinem, quia tunc sufficerent quadraginta anni etiam contra Papam & Romanam Ecclesiam, *Buuiro in repet. cap. fin. de consuet. per Clement. ne Romani de elect. laius per Fel. d. cap. ad audientiam col. penult. vers. limitat tertio de præscript. Franciscus Balbus tract. de præscript. in prima parte quinta partis principalis vers. veniens itaque ad primam, num. 22.*
- 8 Pro confirmatione conclusionis huiusce quæstionis est, quod notat glossa & Abbas, *cap. 2. de restitutione in integrum,* quod in causa subjectionis mota contra subiectum debeat vocari Dominus, quia ejus interest, vertitur enim eo in iudicio interesse & damni Domini, prout quoque in iudicio exemptionis præjudicium Papæ. *Abbas c. cum super cap. pen. de Rejudic. c. auditis de præscript. qui proinde eo iudicio est nominandus. glo. d. c. 2. verb. in damnum de Rest. in integ. arg. c. quoniam §. penult. ut lue non contestat. l. 2. C. ubi in rem actio.*
- 9 Secundo, quod serui aut prælati non possint præjudicare Domino aut Ecclesiæ in quæstis, sed bene in quærendis, *l. ult. C. de acq. poss. l. seruus C. de pact. Rom. conf. 184 glo. & DD. l. jubemus nullam C. de sacros. Ecclesiis.* præjudicarent autem in quæstis si præscriptionem patiendo reverterentur in jurisdictionem ordinarii, cum præjudicio Pontificis immediati eorum superioris.
- 10 Quid autem si Ecclesiæ exemptæ concessum sit ut plena Ecclesiæ Romanæ gaudeat libertate, an ex suo capite tueri se poterit centenaria præscriptione? Archidiaconus id affirmavit, *cap. fin. de præscript. in 6. at vero appositum quod & verius est censuit Baldus, quem secutus fuit Guido & alii, Bald. Autb quas actiones, ibi sola Romana Ecclesiæ C. de sacros. Ecclesiis. Guald. decs. 36. glo. cap. dilectus verb. generetur de capell. Monach. Abb. conf. 57. vol. 2.*
- 11 Quid vero si privatus habeat jus commune cum Ecclesiæ Romanæ, an curtat ei præscriptio minor quàm centenaria; paucis respondebo, quod non, *cap. ad audientiam §. fin. ubi Innoc. num. 7. de præscript. Abb. cap. de quarta num. 19. eodem tit. Fel. cap. placuit nu. 6. eod. tit. l. si l. si emancipati num. 10. C. de collat. Hippol. singul. 231. Gaull. lib. 1. de pace*

de pace public. cap. 6. num. 19. In cuius confirmationem inserviunt quæ Rebuffus fu-
 sissime attulit. de privileg. scholar. privilegio 106. nu. 1. & seqq. & quæ nos supra ex eo-
 dem & aliis recensuimus, supra eodem lib. cap. 26. adde Baibum de præscript. partis 5.
 parte prima quest. 4.

Q U Æ S T I O XXXVI.

Exemptus edificans in loco non Exempto Ecclesiam, num acqui-
 ratur illi Exemptio?

S U M M A R I U M.

- 1. Ecclesia edificata in Diœcesi cedunt iuris-
 dictioni Episcopi. aliquid in Ecclesia reservantis.
- 2. Quid si accedat licentia Episcopi, sibi
3. Testator fundans Capellam, non potest
 eam eximere.

Exemptis non licet edificare Ecclesias in Diœcesi Episcopi sine ejus licentia, e-
 cum olim 2. de privilegiis cap. auctoritate eodem in 6. alioquin enim cederet Domi-
 nio & jurisdictioni Episcopi. Abb. d. cap. cum olim nu. 9. Franc. d. ca. auctoritate Spec. tit.
 de Privileg. part. 4. num. 3. Anton. de Præis de jurisdic. Episcopi cap. 1. num. 3. & 4. & 7.
 Angel. in summa verbo Exemptus n. 11. & seq. & Eumus n. 10. Nec enim quibusvis pro-
 pria auctoritate oratoria capellas Ecclesiæve edificare permittendum est. Silva tract. 2.
 de beneficio part. 1. quest. 6. ubi late. Si tamen accedat licentia & concessio Episcopi
 sibi ante edificationem (ut censet Innocent.) aliquid reservantis, tum Ecclesia per
 Exemptum edificata censetur, Innocent. c. dudum n. 2. vers. Item videtur in fine
 de privilegiis cap. inter dilectos de fide instr. Brixien. in repertorio verbo Exemptio
 col. 5. in fine.

Adde obiter, quod nec testator fundans capellam, possit eam eximere ab Epi-
 scopi potestate. Barb. l. quoties §. fin. ff. de administ. tut. Abb. cap. eum dilectus no. 4. de
 consuet. Anton. de præs tract. de jurisdic. Episcopi cap. 1. n. 3. & 5. cap. sic quidam cap. no-
 verunt 20. quest. 1. Abb. cap. requisisti nu. 22. de Testam. Fel. cap. cum venerabilem nu. 33.
 de excepti. Decius cons. 121. Mandos. de Signat. gratia tit. exemptiones col. 2. vers. amplio
 etiam §. col. 5. vers. exemptio ab ordinario, ubi dicit Episcopum hoc non posse conce-
 dere patrono in fundatione, cap. 1. & 2. 10. quest. 1. Innoc. cap. in Lateranens. in fine de
 præbendis, adverteatur enim juri cui in Testamento renunciari non potest, l. nemo
 potest ff. de leg. 1. Anto. de Præis d. cap. 1. num. 7. vide infra lib. 4. cap. 57.

M

QUÆ